

SANMAT 131

ÇEVRESİ

EYLÜL 1989
4000 TL. (KDV Dahil)

RESİM. HEYKEL. DEKORATİF SANATLAR. MİMARLIK. TİYATRO. SINEMA. TV. FOTOGRAF. SANAT OLAYLARI.

RESİM EĞİTİMİNDE “GOOD ART”, “BAD ART”, “ANTI ART”...

(1)

Doç. ÖZER KABAŞ
Mimar Sinan Üniversitesi
Öğretim Üyesi

ÜLKEMİZDE RESİM EĞİTİMİ SIVI BİR ZEMİN ÜZERİNDE DEĞİŞİP BİÇİM DEĞİŞTİREREK HEM BU DEĞİŞİMİ SAĞLAYAN ETKENLERİ SAKLI TUTUYOR HEM DE, HER NEDENSE “EĞİTİMLE İLGİLİ” TARTIŞMAYA KENDİSİNİ KAPALI TUTMAYI BAŞARIYOR.

BÜTÜN DÜNYADA RESİM BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİ GELECEĞE GÜVENSİZLİKLE BAKARLAR. GENÇ RESSAM ADAYI TEK ÖNEMLİ ŞANSI OLAN BİREYSEL DEHA OLARAK YETİŞTİRİLİP SANAT ORTAMININ İÇİNE DİKEY İNİŞ YAPAMAZSA MADDİ VE MANEVİ AÇIDAN ŞANSININ ÇOK FAZLA OLMADIĞININ BİLİNCİNDEDİR. BİR MİMAR, GRAFİKÇİ VEYA TEKSTİLCİYE GÖRE KENDİ DALINDA İŞ BULMA ŞANSININ ÇOK AZ OLDUĞUNU BİLİR. HOCALARI DA OLYMPUS DAĞI TERBİYESİYLE BU KONUYU HIÇ AÇMAZLAR.

BUGÜNÜN RESSAMI İÇİNDE YAŞADIĞI TOPLUMA YAPICI, YARATICI VE YENİLİKÇİ BİR BİÇİMDE UYUM SAĞLAYARAK MI ÇALIŞACAKTIR? (GOOD-ART, TASARIM, İYİ BİÇİM ÜRETME, MODERNİZM).

YOKSA BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞININ SONUÇLARININ BATI DÜNYASINA İYİCE YERLEŞTİRİLDİĞİ NİHİLİST BİR DÜNYA GÖRÜŞÜYLE YOĞRULMUŞ DADAİST, VE BAZI YÖNLERİYLE SÜRREALİST YAKLAŞIMLAR (ANTI-ART), EĞİTİM SÜRECİ İÇİNE GİREBİLİR Mİ?

VE EN ÖNEMLİSİ YARATICILIK, “SANAT TARİHİ” OLGUSUNUN KRONOLOJİK DENETİMİ

ALTINDA MIDIR; YOKSA ÖZGÜN TASARIM, HALK SANATI VE YARATICILIK SANAT TARİHİNİ UMURSAMAZ BİR ÖZGÜRLÜK VE OLUMLU BİR KÜSTAHLIKLA HER AN ÇOK İYİ İŞLER BAŞARABİLİR Mİ?

GERÇEK KİŞİLİK VE ÖZGÜRLÜK

Yirminci yüzyılda Resim ve Heykel gibi tamamen özgün yaratıya dayalı eğitim dallarında şöyle bir olgunun iyice belirgin olduğuna tanık oluyoruz. Eğitim süresince öğrencinin “özgürleşmesi” ve kendi “kişiliğine” olabildiğince kavuşması, bulması ve o doğrultuda yaratırken kendi bulgularıyla “mutlu” olması. Bir ressamın başında ona sipariş veren bir “Art-director” olmadığını ve olmayacağını varsayarsak, kendi kurduğu tasarım ve yaratı süreciyle mutlu ve barışık olması gerekir ki işine devam edebilsin. (Bu ressamın ürettiği işin mutlu bir dışavurum kazanmış olması anlamına gelmez...)

Demek ki çağdaş olma çabası içindeki toplumların genç öğrencilerine “özgün sanat eğitimi” verirken en önde gelen ilke, yaratma sürecinin belli becerilerini onlara öğretirken, “kişilik kazanmalarını” sağlamak olması gerekiyor. Bu “kişilik kazandırma” kendi özgürlük ve yaratma alanını her an “yeniden üretebilen” dinamik bir “kişisel” anlamına geliyor. Yani iyi bir sanat eğitimi görmüş ve gerçek ve uygar bir “kişilik” kazanmış bir ressamın “öz kişiliği” ve “kişiselliği” değişmiyor. Fakat o zaman süresi ve süreci içinde bu uygar ve demokrat kişiliği yıpratmadan ve taviz vermeden zekâ ve duygularıyla kendini “yeniden üretiyor.”

Sanat eğitimi üniversite düzeyinde verirken öğrenciye gerçek kişiliğini kazandırmak, doğaldır ki ona belli psikolojik bir “özgürlük” duygusu aşlamakla olabilir ancak.

Bu çağdaş eğitim uygulamasının karşısı ne olabilir. Usta-çırak ilişkisinin kişilik ve psikolojik baskısı (beceri yönü değil) öğrencinin yaratı sürecindeki kişilik uyanışının önüne geçer ve ona hakim olmaya başlarsa o zaman, erken bir dönem de bir (Hero-worship), “Ustaya tapma” sürecine girilebilir; ve öğrenci kendini bundan hiç kurtaramayabilir.

Sanat eğitimindeki usta öğretimi üyesi, kendi gelişmiş kişiliğindeki kalıpları kendinde saklı tutarak yaratıcılığın temel dinamiğini ve ilkelerini öğrenciye aktarabilir mi? Yani verdiği eğitimle, aktardığı becerilerle (kendisini aktarmadan), hem yeni ve taze işler üretilmesini sağlayıp, hem de kısa zamanda karşısında filizlenen yepyeni kişiliklere katlanabilir mi? Yoksa kendi kişiliğinin ufak “peyk”lerini üretilmiş görünce daha mı mutlu olur? Doğaldır ki birinci yöntem, yani aşılma pahasına özgün ressam yetiştirebilmek çağımızın gereğidir.

Sanat eğitiminde diğer bir olumsuz örnek de, eğitim sürecinde eğitim amacıyla kopya ve inceleme amacıyla seçilen ustaların “kişisel özgürlük” duvarlarının üzerinden fazlaca aşarak genç ressamın kimliğinin üzerine biraz fazlaca ağırlığını koyarak oturmasıdır. Veya genç ressamın belli bir dönemde (çağ değil) belli bir dönem veya ustaya fazlaca UYUM sağlayarak YAPMA ve TAKMA bir kişilik edinmesidir. Bunun olabilmesi, kendi “öz kişiliğine” yönel-